

РЕШЕНИЕ

№ 1779

гр. София, 18.03.2024 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, XI КАСАЦИОНЕН СЪСТАВ,
в публично заседание на 16.02.2024 г. в следния състав:

ПРЕДСЕДАТЕЛ: Веселина Женаварова

ЧЛЕНОВЕ: Георги Тафров

Людмила Коева

при участието на секретаря Розалия Радева и при участието на прокурора Куман Куманов, като разгледа дело номер **11751** по описа за **2023** година докладвано от съдия Веселина Женаварова, и за да се произнесе взе предвид следното:

Производството е по реда на чл. 208 и сл. от АПК във връзка с чл.285, ал.1 ЗИНС.

Образувано е по касационна жаба от Главна дирекция „Изпълнение на наказанията“, подадена чрез юриск.Д., срещу Решение №5702/27.09.2023г. по адм.д.№1989/2023г. по описа на Административен съд София-град, в частта му, с която е осъдена Главна дирекция "Изпълнение на наказанията", на основание чл.284 от ЗИНС във вр. с чл.1, ал.1 от ЗОДОВ да заплати на Т. С. Т., ЕГН-[ЕГН], сума в размер на 1 200 (хиляда и двеста) лева, представляваща обезщетение за претърпени неимуществени вреди от преживяно унижително и недостойно отношение, вследствие нарушения на чл.3 от ЗИНС за периода от 15.09.2020г. до 15.05.2021г. /осем месеца/ по време на престоя му в Следствения арест на ГД“ИН“ в [населено място], [улица], ведно със законната лихва, считано от предявяване на исковата молба на 28.02.2023г. до окончателното изплащане, както и съдебни разноски в размер на 40лв. Според касатора решението на първата инстанция е неправилно относно извода, че на ищеца не е осигурено минимално лично пространство, като в тази връзка се позовава на решението на ЕСПЧ по делото „М. срещу Х.“ и Н. на жилищна площ на един затворник в пенитенциарните учреждения – Стандарти на Комитета по предотвратяване на изтезанията. Сочи за необоснован извода за липса на уединение в санитарното помещение, доколкото той не е подкрепен с писмени документи. Като

неправилен и необоснован се оспорва и извода за претърпени от ищеца неимуществени вреди, като се излагат съображения, че „неудобството“ не представлява подлежаща на обезвреда вреда. Алтернативно сочи, че присъденото обезщетение е завишено и води до неоснователно обогатяване. Претендира разноски за юрисконсултско възнаграждение.

Касационна жалба срещу Решение №5702/27.09.2023г. по адм.д.№1989/2023г. по описа на Административен съд София-град, в частта му, с която е отхвърлен иска му за сумата над 1200лв. до 30 000лв. е подадена от Т. С. Т.. Соци се, че обезщетението е прекалено занижено, несправедливо определено и по тази причина незаконосъобразно. Твърди и, че в първоинстанционното решение относно условията при които е бил задържан ищеца не са съобразени показанията на разпитаните по делото свидетели Т. и К..

В съдебно заседание Главна дирекция „Изпълнение на наказанията“ не се представлява. От процесуалния ѝ представител юриск.Д. е постъпило писмено становище, с което се поддържа касационната жалба на ГД“ИН“ и се оспорва тази на Т. С. Т..

Т. С. Т., в отговор на касационната жалба на ГД“ИН“ и в съд.з. чрез адв.Ф., поддържа своята касационна жалба и оспорва тази на ГДИН. Претендира за направените по делото разноски пред двете съдебни инстанции.

Прокурорът от Софийска градска прокуратура дава заключение по делото за неоснователност на двете касационни жалби и предлага да се остави в сила първоинстанционното решение.

Административен съд София – град, XI касационен състав, като се запозна с обжалваното съдебно решение, съобрази доводите и възраженията на страните и обсъди наведените касационни основания и тези по чл. 218, ал. 2 от АПК, намира за установено от фактическа и правна страна следното:

Касационните жалби са допустими, като подадени от легитимирани лица, в срока по чл. 211, ал. 1 от АПК, срещу съдебен акт, който подлежи на касационен контрол. По съществото им касационния състав взе предвид следното:

С Решение №5702/27.09.2023г. по адм.д.№1989/2023г. по описа на Административен съд София-град, I отделение, 11 състав, е осъдена Главна дирекция „Изпълнение на наказанията“ при Министерство на правосъдието да заплати на Т. С. Т., ЕГН [ЕГН], по искова молба на основание чл.284 от ЗИНЗС, вр. с чл.1, ал.1 от ЗОДОВ сумата от 1 200 (хиляда и двеста) лева, представляваща обезщетение за причинените му неимуществени вреди от преживяно унижително и недостойно отношение, вследствие нарушения на чл.3 от ЗИНЗС за периода от 15.09.2020г. до 15.05.2021г. (осем месеца) по време на престоя му в Следствения арест на ГД“ИН“ в [населено място], [улица], ведно със законната лихва върху посочената сума от момента на предявяване на исковата молба 28.02.2023г. до окончателното изплащане; както и съдебни разноски в размер на 40лв. С решението е отхвърлена исковата претенция за разликата до претендирания размер на обезщетението – 30 000лв.

Решението на първоинстанционния съд е валидно, допустимо и правилно.

Касационният състав споделя изводите за частична основателност на исковата претенция.

Съгласно чл. 284, ал. 1 от ЗИНЗС, държавата отговаря за вредите, причинени на лишени от свобода и задържани под стража от специализираните органи по

изпълнение на наказанията в резултат на нарушения на чл. 3. Според чл. 3, ал. 1 от ЗИНЗС, осъдените и задържаните под стража не могат да бъдат подлагани на изтезания, на жестоко, нечовешко или унижително отношение. Според ал. 2 на същата разпоредба, за нарушение на ал. 1 се смята и поставянето в неблагоприятни условия за изтърпяване на наказанието лишаване от свобода или задържането под стража, изразяващи се в липса на достатъчно жилищна площ, храна, облекло, отопление, осветление, проветряване, медицинско обслужване, условия за двигателна активност, продължителна изолация без възможност за общуване, необоснована употреба на помощни средства, както и други подобни действия, бездействия или обстоятелства, които уронват човешкото достойнство или поражда чувство на страх, незащитеност или малоценност. Тълкуването на цитираните разпоредби налага извода, че е установено задължение за затворническата администрация за осигуряване на благоприятни условия за изтърпяване на наказанието „лишаване от свобода“ и мярката „задържане под стража“.

За да бъде основателен искът по чл. 284, ал. 1 от ЗИНЗС, следва да са налице кумулативно три предпоставки: действие или бездействие на орган по изпълнение на наказанията в нарушение на чл. 3 от ЗИНЗС, причинени вреди в резултат на извършените действия или бездействия и причинно-следствена връзка между настъпилите имуществени или неимуществени вреди и действията или бездействията на съответната администрация.

По делото е установено, че Т. С. Т. в процесния период от 15.09.2020г. до 15.05.2021г. (осем месеца) е бил задържан в Следствения арест на ГД“ИН“ -С., [улица]. На базата на събраните от първоинстанционния съд и подробно обсъдени от него писмени и гласни доказателства, обоснован е изводът на първоинстанционния съд, че в хода на проведеното съдебно производство са доказани следните неблагоприятни условия за изтърпяване на мярката „задържане под стража“ в нарушение на чл. 3, ал. 2 от ЗИНЗС, както и на чл. 3 от ЕКПЧОС: по-малко от 4 кв.м. жилищна площ на разположение, липсата на уединение в санитарното помещение в килията и лошите условия за къпане и пране. Налице е неизпълнение от затворническата администрация на законоустановеното задължение по чл. 3 от ЗИНЗС, както и чл. 3 от ЕКПЧОС, според който никой не може да бъде подложен на изтезания или нечовешко или унижително отнасяне или наказване.

Относно другите твърдени от ищеца нарушения – липсата на слънчева светлина, на тоалетни принадлежности, на средства за почистване, на отопление и на престой на открито, както и за наличието на дървеници и хлебарки, първоинстанционният съд, като е обсъдил подробно събраните по делото доказателства, и е изложил съображения относно резерви да кредитира в цялост показанията на свидетелите Т. и К., е приел, че тези нарушения не се установяват. Преценката на първоинстанционния съд относно установените по делото релевантни факти не подлежи на касационен контрол, доколкото при обсъждането на доказателствата не е допуснато превратно тълкуване или вътрешно противоречие и непоследователност. Такива конкретни в касационната жалба на Т. Т. не се сочат.

Относно обосноваването на изводи на първоинстанционния съд във връзка с възражението в касационната жалба на ГД“ИН“, че не е установено минималното лично пространство на ищеца - в доказателствената тежест на ответника да установи площта на килията, в която е бил задържан Т., площта на санитарния възел в нея, заетата от мебели. Като не е сторено това, следва да ес приеме за обосноват и

правилен извода на първоинстанционния съд за нарушение в този смисъл.

По силата на нормата на чл. 284, ал. 5 от ЗИНЗС, в случаите по ал. 1 настъпването на неимуществени вреди се предполага до доказване на противното. Както правилно е приел първоинстанционният съд, ищецът не дължи доказването на неимуществените вреди, когато е налице нарушение на чл. 3 от ЗИНЗС, както и на чл. 3 от ЕКПЧОС. В тази връзка следва да се отбележи че съгласно чл. 284, ал. 1 във вр. с ал.3 от ЗИНЗС държавата отговаря за действия, бездействия или обстоятелства, които уронват човешкото достойнство или пораждат чувство на страх, незащитеност или малоченност, дори да не се е стигнало до физически или психически увреждания или проблеми.

Безспорно е установено и наличието на причинно-следствена връзка между настъпилите вреди и бездействието на затворническата администрация.

Касационният състав споделя изцяло доводите на първоинстанционния съд относно размера на определеното обезщетение, а именно 1200 лв. Присъдената сума представлява справедливо обезщетение на задържаното лице за претърпените от него неимуществени вреди при изтърпяване на мярката „задържане под стража“. Правилно е определен размерът на обезщетението, като същият е съобразен изцяло с релевантните обстоятелства. В случая е съобразен периодът, през който е търпяно нарушението и претърпените вреди. Взета е предвид и практиката на ЕКПЧ и размерът на определените от Съда обезщетение по сходни случаи по български дела.

С оглед изложеното, като взе предвид, че административният съд изцяло е приложил стандартите за защита на правото по чл. 3 ЕКПЧ по отношение на ищеца, намира, че съдът е постановил решението си изцяло в съответствие с материалния закон, без наличие на нарушение на съдопроизводствените правила.

При този изход на спора и по компенсация не следва да бъдат присъждани разноски на страните по делото.

Предвид горните съображения, Административен съд София-град, XI касационен състав,

РЕШИ:

ОСТАВЯ В СИЛА Решение №5702/27.09.2023г. по адм.д.№1989/2023г. по описа на АССГ, I отделение, 11 състав.

Решението е окончателно и не подлежи на обжалване и протест.

ПРЕДСЕДАТЕЛ:

ЧЛЕНОВЕ: 1.

2.